

CONAS A THÉANN AN BOILSCIÚ AGUS AN T-ARDÚ AR RÁTAÍ ÚIS I BHFEIDHM AR MO CHUID AIRGID?

Is ionann boilsciú agus méadú ginearálta ar phraghsanna earraí agus seirbhísí thar thréimhse ama. Lena rá go simplí, is féidir níos lú a cheannach inniu ná mar a d'fhéadfaí inné leis an méid céanna airgid.

Chun an boilsciú a rialú, méadaíonn bainc cheannais na rátaí úis a ghearrann siad ar iasachtaí do bhainc thráchtála. Cuireann bainc thráchtála na rátaí níos airde sin ar aghaidh chuig a gcliainnt.

Ciallaíonn sé sin gur féidir leis an mboilsciú difear a dhéanamh do na nithe seo a leanas:

- do chuid iasachtaí;
- do choigiltis;
- do chuid infheistíochtaí airgeadais;
- do phinsin*;
- d'árachas;
- aon táirgí airgeadais eile atá agat.

* Sa bhileog eolais seo, ní chumhdaíonn "pinsin" scéimeanna pinsin stáit.

Cén tionchar atá ag an mboilsciú agus ag ardú rátaí úis ar na hiasachtaí agus ar na coigiltis atá agam faoi láthair agus a bheidh agam amach anseo?

Nuair a thagann ardú ar rátaí úis, bíonn costas níos airde ar an airgead a fhaigheann tú ar iasacht: féadfaidh tú rátaí úis níos airde a íoc ar iasachtaí nua agus b'fhéidir go mbeidh tú in ann níos lú ná riamh a fháil ar iasacht. D'fhéadfadh an tionchar ar d'iasachtaí reatha a bheith éagsúil freisin ag brath ar cibé an bhfuil iasacht ráta sheasta nó iasacht ráta athraithe agat. Féadfaidh tú a bheith ag súil go dtiocfaidh fás ar do choigiltis mar gheall ar na híocaíochtaí úis a d'íoc do bhanc ar do chuntais choigiltis. Mar sin féin, leis na coigiltis sin, ní bheidh tú in ann níos mó ná riamh a cheannach ach amháin má tá an fíor-ráta úis deimhneach. [Féach an bhileog eolais earnála chun tuilleadh sonraí a fháil.](#)

Cén tionchar atá ag an mboilsciú ar na hinfeistíochtaí airgeadais atá déanta agam faoi láthair agus orthu siúd a bheidh agam amach anseo?

Ba chóir duit an boilsciú a chur san áireamh i do straitéis infheistíochta. Laghdaíonn an boilsciú fíorthorthaí ar infheistíochtaí airgeadais agus laghdaíonn sé do chumhacht cheannaigh leis. Lena chur ar bhealach eile, d'fhéadfadh do chuid infheistíochtaí a bheith fiú níos lú nuair is gá duit iad a úsáid. Is féidir leis an mboilsciú difear éagsúil a dhéanamh do chineálacha éagsúla ionstraimí airgeadais. [Féach an bhileog eolais earnála chun tuilleadh sonraí a fháil.](#)

Cén tionchar atá ag an mboilsciú ar mo phinsin agus ar m'árachais?

D'fhéadfadh an boilsciú tionchar a imirt ar do chostais árachais (do phréimh), do chlúdach agus d'eisíocaíochtaí. Beidh riosca an bhoilscithe fós ann le linn do scoir. Is cuma cá fhad a rinne tú ranníocaíocht, d'fhéadfadh sé nach ndéanfaí do choigiltis pinsin a choigeartú de réir an ráta boilscithe. [Féach an bhileog eolais earnála chun tuilleadh sonraí a fháil.](#)

Cúig chéim thábhachtacha le coinneáil i gcuimhne chun déileáil le cúrsaí airgeadais i gcomhthéacs an bhoilscithe agus rátaí úis a bheith ag ardú

1

Bí ar an eolas maidir le cé mhéad atá tú ag caitheamh agus cé na rudaí ar a mbíonn tú ag caitheamh airgid

Méadaíonn an boilsciú an costas maireachtála. Mar sin, an-smaoineamh é a sheiceáil an gá duit do chaiteachas a choigeartú. Déan é seo sula ndéanann tú aon chinntí airgeadais. Cabhróidh sé leat tuiscint níos fearr a fháil chúrsaí airgeadais agus pleanáil ina leith agus d'ioncam a úsáid go héifeachtach. Seo roinnt leideanna chun buiséad simplí a dhéanamh:

- Déan liosta de d'ioncam agus do chostais mhíosúla/bhliantúla agus seiceáil do ráitis bhainc agus do ráitis chárta dochair/creidmheasa ó roinnt míonna anuas. Cuireann go leor suíomhanna gréasáin agus aipeanna uirlisí buiséadaithe ar fáil a d'fhéadfadh cabhrú leat buiséad a chruthú. Mar shampla, caith súil ar áireamhán ar líne atá ar fáil i do thír féin. Is féidir leat cabhair a iarraidh freisin ó do bhanc nó ó do chomhairleoir airgeadais.
- Ná déan dearmad costais ócaídeacha a chur san áireamh (e.g. más gá duit do charr a dheisiú) agus cúlchiste sábháilteachta airgeadais a bheith agat le haghaidh costais dhothuartha. (e.g. fearas tí nua a cheannach tar éis do cheann acu briseadh síos).

2

Do chaiteachas a chur in ord tosaíochta agus do bhuiséad a phleanáil

Nuair a bhíonn d'ioncam agus do chostais go léir ar eolas agat, is féidir leat d'iarmhéid a fháil amach agus a mheas an féidir leat do chostais go léir a íoc agus méid áirithe a bheith fágtha agat le haghaidh coigilteas. Ansin, agus do bhuiséad á phleanáil agat, déan do thosaíochtaí airgeadais a leagan síos ar dtús: morgáiste/cíos, gás/leictreachas, bia, billí, etc. Seiceáil ansin conas is féidir leat do chostais atá fágtha a íoc (e.g. úsáid a bhaint as roghanna malartacha níos inacmhainne) agus conas is féidir leat iad a laghdú, más gá agus más féidir. I gcónaí déan do bhuiséad a phleanáil le haghaidh do thosaíochtaí ar dtús agus ansin pleanáil an chuid eile de d'ioncam. Más féidir, bain úsáid as íocaíochtaí uathoibríocha le haghaidh costais sheasta. Bíodh sé mar aidhm agat i gcónaí níos lú a chaitheamh ná mar a thuilleann tú.

3

Tabhair aird ar na táillí éagsúla

Gearrtar táillí i gcás go leor táirgí airgeadais amhail cártaí creidmheasa, cuntais bhainc, agus táirgí árachais saoil. Cé nach féidir roinnt díobh a sheachaint, seiceáil an féidir aon táillí a laghdú nó a sheachaint.

Mar shampla, cuir ceist i gcónaí ar do bhanc faoi na **táillí éagsúla atá ar fáil agus faoi na táillí beachta a bhaineann le do chuntas bainc.**

Mar an gcéanna, má tá aon infheistíochtaí airgeadais agat amhail cistí infheistíochta (e.g. Gnóthais le haghaidh Comhinfeistíochta in Urrúis Inaistrithe (UCITanna)), déan comparáid i gcónaí idir na costais chun a fháil amach an bhfuil aon roghanna eile níos saoire ar fáil.

4

Comhairle a lorg chun do phlean airgeadais a oiriúnú

D'fhéadfá a bheith ag smaoineamh ar conas do chuid airgeadais a bhainistiú in amanna boilscithe aird.

D'fhéadfá smaoineamh ar dhul i dteagmháil le comhairleoir airgeadais údaráithe. Is féidir leo cabhrú leat cinntí níos eolasaí a dhéanamh. Mar shampla, chun measúnú a dhéanamh ar an ngá atá le do phróifíl a nuashonrú agus athmheasúnú a dhéanamh ar oiriúnacht do chuid infheistíochtaí; nó i gcás gur mhaith leat deireadh a chur le d'árachas saoil ní ba luaithe, lena chinntiú nach n-íocann tú táillí pionóis iomarcacha.

Má tá tú ag streachailt le do chuid íocaíochtaí iasachta, déan teagmháil le do bhanc nó le d'iasachtóir chomh luath agus is féidir chun teacht ar réiteach agus b'fhéidir go mbainfidh tú tairbhe as comhairle faoi fhiachas. D'fhéadfadh sé seo tú a shábháil ó phionóis a íoc le haghaidh íocaíochtaí déanacha agus **riaráistí agus foriamh** a sheachaint. D'fhéadfadh sé a chinntiú freisin nach bhfuil tú ag dul i ngleic le srianta más mian leat iasacht nua.

5

Bí ar an eolas go bhféadfadh rátaí úis na mbanc ceannais dul i bhfeidhm ort

Is minic a ardaíonn bainc ceannais rátaí úis chun cur i gcoinne an bhoilscithe aird. Má tá iasacht ráta athraithigh agat, cuirfidh sé seo leis na híocaíochtaí úis a chaithfidh tú a dhéanamh. Coimeád cothrom le dáta le fógraí na mbanc ceannais. Ullmhóidh sé seo thú le haghaidh athruithe féideartha ar d'aisíocaíocht iasachta.

BAINCÉIREACHT

Cén tionchar a bhíonn ag an mboilsciú ard agus ag rátaí úis a bhíonn ag ardú ar iasachtaí nua?

D'fhéadfadh do chuid iasachtaí nua a bheith ní ba chostasaí agus ní b'inochtana mar gheall ar an mboilsciú ard agus rátaí úis a bheith ag méadú.

Nuair a bhíonn an boilsciú ard, tagann méadú suntasach ar phraghsanna earraí agus seirbhísí. De ghnáth, méadaíonn bainc cheannais a rátaí úis chun dul i ngleic leis an mboilsciú agus bíonn tionchar aige sin ar rátaí úis a ghearrann bainc thráchtála ar d'iasachtaí.

Ciallaíonn sé sin go gcaithfidh tú a bheith níos cúramaí le do chuid airgid agus gan iasachtaí a thógáil amach a d'fhéadfadh cur le do bhuiséad. Bí cinnte go mbeidh dóthain airgid agat i gcónaí chun do thráthchodanna iasachta a íoc.

Mar shampla, más mian leat rud éigin mór a cheannach, cosúil le carr, cosnóidh sé níos mó duit mar go mbeidh praghsanna gluaisteán níos airde. Agus más gá duit iasacht a fháil chun íoc as do charr, beidh ort iasacht níos mó a fháil agus ús níos mó a íoc air. D'fhéadfaí go mbeadh tuilleadh deacrachtaí agat freisin iasacht a fháil ó bhanc agus í a aisíoc.

Cén tionchar atá ag an mboilsciú ard agus ag rátaí úis atá ag méadú ar iasachtaí a bhfuil rátaí úis seasta nó athraitheacha acu?

Beidh d'iasachtaí ráta athraithe níos costasaí mar gheall ar an mboilsciú ard agus rátaí úis a bheith ag méadú.

D'fhéadfadh an tionchar a bhíonn ag an mboilsciú ard agus rátaí úis atá ag méadú ar chreidmheasanna tráthchoda amhail morgáistí, iasachtaí gluaisteáin agus iasachtaí pearsanta, a bheith éagsúil de réir an chineáil ráta úis, cuir i gcás rátaí úis seasta nó athraitheacha.

Má tá iasacht ráta sheasta agat, ciallaíonn sé gur aontaigh tú le do bhanc ráta úis cobhsaí ar feadh tréimhse áirithe ama. Nuair a thagann ardú ar rátaí úis ar an margadh, fanfaidh an ráta úis ar d'iasacht mar an gcéanna agus ní ardóidh do thráthchodanna.

Má tá iasacht ráta athraithe agat, bogfaidh an ráta úis ar d'iasacht suas nó síos i gcomhréir le rátaí úis ar an margadh. Nuair a bhíonn an boilsciú ard, d'fhéadfadh rátaí úis na mbanc méadú. Mar thoradh air sin, méadóidh an ráta úis ar d'iasacht freisin, agus íocfaidh tú tráthchodanna níos airde.

Cén chaoi a dtéann an boilsciú ard agus rátaí úis i bhfeidhm ar mo choigiltis?

D'fhéadfadh an boilsciú a bheith go maith do do choigiltis ach bí airdeallach ar an bhfíor-ráta úis

Má shábhálann tú airgead i bhfoirm airgid thirim, ní fhásfaidh sé ná ní laghdóidh sé. Ach in amanna boiscithe aird, titfidh do chumhacht cheannaigh. Ciallaíonn sé sin nach mbeidh tú in ann a oiread a cheannach le do chuid airgid agus a bhí tú in ann a cheannach roimhe seo toisc go bhfuil earraí ag éirí níos costasaí.

I gcodarsnacht leis sin, má shábhálann tú do chuid airgid i gcuntas coigiltis, is féidir leat, i bprionsabal, a bheith ag súil go dtiocfaidh fás ar do choigiltis toisc go bhfuil tú ceaptha íocaíochtaí úis níos airde a fháil ó do bhanc ar do chuntas coigiltis. Mar sin féin, ní chiallaíonn na buntáistí a bhaineann le haon ardú ar ráta úis i gcomhthéacs an bhoiscithe aird go mbeidh an t-ús a íocann do bhanc ar do choigiltéas ard. Cuimhnigh gur minic a bhíonn an méid cúitimh níos ísle ná an ráta boiscithe, mar sin d'fhéadfadh sé nach mbeadh an fíor-ráta úis dearfach i gcónaí.

Ceithre chéim is féidir leat a ghlacadh chun déileáil le tionchar an bhoilscithe agus rátaí úis a bheith ag méadú ar d'iasachtaí agus ar choigilteas

1

Rátaí úis a chur i gcomparáid i gcónaí

Iasachtaí a chur i gcomparáid trí fhéachaint ar ráta céatadánach bliantúil an mhuirir (APRC). Is é seo an ráta bliantúil a ghearrtar ar iasacht. Cuirtear na táillí agus na costais bhreise eile go léir san áireamh.

Coinnigh súil ar na rátaí úis ar do choigilteas agus déan comparáid idir roghanna éagsúla chun do choigilteas a bhainistiú go réamhghníomhach.

2

Seiceáil le haghaidh cosaint taisceoirí

Seiceáil go bhfuil do choigiltis i dtaisce i mbanc atá údaraithe in AE, toisc go ligeann sé sin duit leas a bhaint as cosaint taisceoirí suas le EUR 100 000 in aghaidh an duine i gcás ina dteipeann ar do bhanc.

3

Measúnú a dhéanamh ar bhuntáistí agus ar mhíbhuntáistí na n-iasachtaí ráta úis sheasta i gcoinne ráta úis athraithe chun bheith in ann an rogha is fearr duit a dhéanamh nuair a fhaigheann tú iasacht nua

IASACHTAÍ RÁTA SHEASTA

- Is dócha go mbeidh iasacht ráta úis sheasta níos costasaí agus d'fhéadfaí go mbeadh ort íoc as ar feadh tréimhse fhada ama. Mar sin féin, má mhéadaíonn na rátaí úis, fanfaidh do thráthchodanna míosúla don iasacht mar an gcéanna.
- Is é an rud is fearr faoi ná má thiteann rátaí úis an mhargaidh, bíonn sé de rogha agat d'iasacht a athchaibidliú nó é a aistriú chuig banc eile nó chuig soláthraí creidmheasa eile, chun coinníollacha iasachta agus aisíocaíochta níos fabhraí a fháil. Tabhair faoi deara go dteastaíonn comhaontú do bhainc uait chun an iasacht a athchaibidliú agus go mb'fhéidir go mbeadh ort táille a íoc chomh maith leis na costais eile.

IASACHTAÍ RÁTA ATHRAITHIGH

- Má tá tú chun iasacht ráta athraithe a thógáil amach, déan machnamh cúramach ar an gcaoi a bhféadfadh arduithe ráta úis féideartha dul i bhfeidhm ar d'íocaíochtaí míosúla amach anseo.
- Iarr ar do bhanc nó ar do sholáthraí creidmheasa conas a d'athródh do chuid íocaíochtaí míosúla dá n-ardódh rátaí úis (e.g. ardaíonn an ráta úis ó dhá faoin gcéad go trí faoin gcéad). An mbeifeá in ann na híocaíochtaí sin a íoc?

4

Aird ar leith a thabhairt ar na rioscaí a bhaineann le rófhéichiúnas

I gcomhthéacs an bhoilscithe aird, sula bhfaigheann tú iasacht, déan breithniú ar thionchar na haisíocaíochta fiachais ar do bhuiséad míosúil/bliantúil agus cibé an bhfuil gá le costais eile a laghdú (nuair is féidir). Seiceáil do chumas chun d'fhiachas a aisíoc, ná faigh an iomarca ar iasacht, agus ná tóg amach ach iasachtaí ar féidir leat a aisíoc.

Má cheapann tú go mbeidh fadhbanna agat d'iasachtaí a aisíoc, déan teagmháil le do bhanc nó le do sholáthraí creidmheasa chomh luath agus is féidir chun réitigh a lorg. D'fhéadfadh sé sin tú a shábháil ó phionóis a íoc as íocaíochtaí déanacha agus ó shrianta amach anseo maidir le hiasacht nua a fháil.

INFHEISTÍOCHTAÍ AIRGEADAIS

Cad a chiallaíonn an boilsciú dom mar infheisteoir?

Ba chóir duit an boilsciú a chur san áireamh i do straitéis infheistíochta.

Laghdaíonn an boilsciú fíorthorthaí ar infheistíochtaí airgeadais agus laghdaíonn sé do chumhacht cheannaigh leis.

D'fhéadfadh éifeachtaí difriúla a bheith ag an mboilsciú agus ardú ar rátaí úis ar chineálacha éagsúla ionstraimí airgeadais:

Cuir i gcás: Tá tuairisceáin ainmniúla de 3 % ag ionstraim airgeadais X gan an boilsciú a chur san áireamh. Más ionann an ráta boilscithe agus 5 %: tá an fíorthoradh diúltach (-2 %) agus tagann laghdú 2 % ar chumhacht cheannaigh an chaipitil infheistithe

SCAIREANNA

Ní bhíonn tionchar an bhoilscithe agus an ardú rátaí úis ar an stocmhargadh simplí.

D'fhéadfadh an méadú ginearálta ar phraghsanna earraí agus seirbhísí tionchar dearfach nó diúltach a imirt ar bhrabúis gnólachtaí, rud a dhéanadh difear do phraghas a scaireanna ar an margadh go dearfach nó go diúltach. I gcás infheisteoirí miondíola ní féidir é sin a thuar go héasca, toisc nach mbeidh tionchar ag an mboilsciú ar phraghsanna scaireanna gach gnólachta ar an mbealach céanna.

IONSTRAIMÍ AIRGEADAIS LE RÁTAÍ CÚPÓIN SHEASTA

B'fhéidir go mbeadh ionstraimí airgeadais agat le rátaí cúpóin sheasta. Is iomaí banna rialtais nó corparáideach atá san fhoirm sin. Gheobhaidh tú:

- íocaíocht sheasta thréimhsiúil go dtí an dáta a mbainfidh an ionstraim a haibíocht amach (cúpón); agus
- aisíocaíocht na hinfeistíochta tosaigh (luach ainmniúil) tráth na haibíochta

Bíonn tionchar ag an mboilsciú ar na hinfeistíochtaí sin. Ar aibíocht, beidh an méid a fhaightear mar an gcéanna le linn timthriallta boilscitheacha, ach laghdaítear cumhacht cheannaigh an mhéid sin. Lena chur ar bhealach eile, ní bheidh tú in ann an méid céanna a cheannach in amanna boilscithe aird leis an méid céanna airgead a bhí tú in ann a cheannach roimhe seo.

Mar shampla: Abraimis gurb ionann agus EUR 1 000 an méid a íocann banna trí bliana gach bliain. A bhfuil leis an mboilsciú, sa tríú bliain ceannóidh EUR 1 000 níos lú duit ná sa chéad bhliain agus sa dara bliain.

IONSTRAIMÍ AIRGEADAIS LE RÁTAÍ CÚPÓIN CHOMHLÚTHAIGH

B'fhéidir go mbeadh ionstraimí airgeadais le rátaí cúpóin chomhlúthaigh agat ar nós bannaí ráta athraitheach. Gheobhaidh tú:

- íocaíocht thréimhsiúil athraitheach go dtí an dáta a shroicheadh an ionstraim a haibíocht (cúpón); agus
- aisíocaíocht na hinfeistíochta tosaigh (luach ainmniúil) tráth na haibíochta

Tá luach an chúpóin thréimhsiúil athraitheach, ag brath ar fhachtóirí éagsúla (mar shampla, d'fhéadfaí é a nascadh le rátaí úis, leis an mboilsciú, etc.).

Bíonn tionchar ag an mboilsciú ar an aisíocaíocht a fhaightear tráth na haibíochta, rud a bheidh mar an gcéanna le linn timthriallta boilscitheacha, ach laghdaítear cumhacht cheannaigh an mhéid sin. Beidh an cúpón thréimhsiúil éagsúil agus d'fhéadfaí go mbeadh sé in ann éifeacht an bhoilscithe (nó cuid de) a fhrithchothromú. Mar sin féin, ní hamhlaidh i gcónaí go léireoidh athruithe ar an ráta cúpóin leibhéal reatha na rátaí úis, ná go gcúiteoidh siad an ráta boilscithe.

CISTÍ INFHEISTÍOCHTA

Trí infheistíú i gcistí infheistíochta, tugtar rochtain ar phunann atá comhdhéanta de roinnt ionstraimí airgeadais. Braitheann tionchar an bhoilscithe agus ardú na rátaí úis ar chistí infheistíochta ar an gcineál ciste agus ar chomhdhéanamh a phunainne infheistíochta: cineálacha sócmhainní, eárnáil gníomhaíochta, etc.

Trí chéim is féidir leat a ghlacadh chun déileáil le tionchar an bhoilscithe agus rátaí úis a bhíonn ag ardú ar d'infheistíochtaí airgeadais

1

Tabhair aird ar fhíorthoradh do chuid infheistíochtaí airgeadais

Nuair a dhéantar comparáid idir deiseanna infheistíochta nó nuair a dhéantar anailís ar rioscaí agus ar thairbhí féideartha ionstraimhe airgeadais:

- an riosca boilscithe a mheas i gcónaí agus an éifeacht a d'fhéadfadh a bheith aige ar fhíorthoradh agus ar fhíorthoradh na hinfeistíochta
- Coinnigh i gcuimhne go dtagann riosca boilscithe sa bhreis ar na gnáthchostais a bhaineann le hinfeistíocht a dhéanamh i dtáirgí airgeadais, mar shampla: táillí iontrála agus scoir agus costais idirbheart, etc. Déan comparáid idir costais do chuid infheistíochtaí airgeadais agus seiceáil an bhfuil roghanna eile níos saoire ar fáil

Bí san eolas maidir le faisnéis ar chostais agus ar ghiantorthaí réadacha (tar éis costais iomlána + boilsciú) nó iarr ar do chomhairleoir airgeadais í.

2

Smaoinigh ar d'infheistíochtaí a éagsúlú

Coinnigh i gcuimhne i gcónaí na bunphrionsabail infheistíochta:

- punann dhea-éagsúlaithe a choinneáil
- a chinntiú go bhfanfaidh infheistíochtaí ailínithe le do spriocanna

Dá ndéanfaí na cineálacha ionstraimí a infheistítear i bpunann a éagsúlú, d'fhéadfaí toradh mór a ghiniúint chun tionchar an bhoilscithe a fhrithchothromú.

D'fhéadfadh punanna cothromaithe, lena n-áirítear cistí infheistíochta, scaireanna agus bannaí cabhrú le fálú in aghaidh riosca boilscithe:

- Tá scaireanna faoi réir rioscaí agus inathraitheacht níos airde i gcomparáid le bannaí, ach is iondúil go soláthraíonn siad torthaí ionchais níos airde, agus níl na héifeachtaí boilscithe soiléir mar a míníodh roimhe seo;
- D'fhéadfadh tionchar ní ba dhíri a bheith ag an mboilsciú agus méaduithe ar rátaí úis ina dhiaidh sin ar bhannaí, ach tá a bpraghas níos luainí ná praghas na scaireanna;
- Dá ndéanfaí infheistíocht i gcistí infheistíochta, amhail Gnóthais le haghaidh Comhinfeistíochta in Urrúis Inaistrithe (GCUÍ), d'fhéadfadh sé cabhrú le do phunann a éagsúlú. Ní hamháin go ndíothaítear leis na hionstraimí sin an gá atá le scaireanna nó bannaí aonair a roghnú, ach cuireann siad neamhchosaint ar mhóraicmí sócmhainní agus ar earnálacha eacnamaíochta éagsúla ar fáil freisin, ag brath ar chomhdhéanamh a bpunanna infheistíochta.

3

Comhairle a lorg chun do chuid infheistíochtaí a oiriúnú

Is féidir le comhairleoir airgeadais cabhrú leat cinntí níos eolasaí a dhéanamh.

Mar infheisteoir, má tá amhras ort faoin gcaoi a bhféadfadh an boilsciú tionchar a imirt ar d'infheistíocht airgeadais, pléigh le comhairleoir airgeadais údaraithe é. Le linn tréimhsí boilscithe aird, d'fhéadfaí dul i dteagmháil le comhairleoir airgeadais a dhéanfaidh measúnú ar an ngá atá le do phróifíl a nuashonrú agus athmheasúnú a dhéanamh ar oiriúnacht do chuid infheistíochtaí.

ÁRACHAS/PINSIN

Cad a chiallaíonn an boilsciú do mo phinsean príobháideach agus don árachas tá agam*?

D'fhéadfadh boilsciú tionchar a imirt ar do staid airgeadais agus don chumhacht cheannaigh a laghdú anois agus san fhadtéarma

Glac am chun do roghanna a mheas sula ndéanfaidh tú cinntí tábhachtacha maidir le d'árachas agus do tháirgí pinsin phríobháidigh (e.g.: stop a chur go sealadach le ranníocaíochtaí a íoc le do phinsean nó le do ghnáth-tháirge árachais saoil, gan táirge árachais a athnuachan nó do tháirge infheistíochta árachas-bhunaithe a fhoirceannadh go luath), toisc gur féidir leis na cinntí sin tionchar a imirt ar do staid airgeadais anois agus amach anseo.

Tá sé tábhachtach forbhreathnú a bheith agat ar na polasaithe árachais atá agat agus ar an méid a chlúdaíonn siad, sula ndéantar cinntí ina leith. Cuimhnigh nach gá gurb é praghas an táirge árachais an factóir is tábhachtaí.

Smaoinigh ar chabhair nó comhairle a lorg. Go deimhin, is féidir le comhairle maidir le do tháirge árachais cabhrú leat do riachtanais reatha agus do riachtanais amach anseo a mheas agus na hiarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith ag cinneadh (e.g. táillí pionóis chun deireadh a chur le hinfeistíocht go luath, gan cumhdach árachais leordhóthanach do do theach nó do charr).

Conas a d'fhéadfadh an boilsciú difear a dhéanamh do mo tháirge árachais saoil nó do mo phinsean príobháideach?

D'fhéadfadh brabús ní ba lú a bheith ag do chuid infheistíochtaí de bharr an bhoilscithe

D'fhéadfadh sé a bheith mar thoradh air go mbeadh ioncam indiúscartha ní ba lú agat anois nó amach anseo bunaithe ar na torthaí ar d'infheistíochtaí agus ar do phinsean príobháideach.

Mar shampla, nuair a fhágann tú nó nuair a théann tú ar scor, ní féidir an méid a shábháil tú i do phota pinsin, is cuma cá fhad a bhí tú dá ranníoc, a choigeartú de réir an ráta boilscithe: d'fhéadfaí do chumhacht cheannaigh a laghdú dá bhrí sin.

Má shocraíonn tú d'árachas saoil a ghéilleadh go luath nó stop a chur le híos isteach i bpréimh nó i dtáirge coigiltis rialta, mar gheall ar do riachtanais airgeadais láithreacha, féadfaidh sé go mbeidh ort táillí pionóis a íoc agus d'fhéadfadh sé go mbeadh ioncam nó coigiltis ní ba lú agat agus tú ar scor nó ní ba dhéanaí sa saol.

Má bhíonn táirgí árachais neamhsaoil agam amhail árachas tí nó gluaisteáin, conas a d'fhéadfadh an boilsciú tionchar a imirt ar na táirgí sin?

D'fhéadfadh an boilsciú tionchar a imirt ar do chostais árachais (do phrémheanna), do chlúdach agus an íocaíocht amach a fhaigheann tú le haghaidh éileamh rathúil.

Mar shampla, ó bhliain go bliain, is féidir le do phrémh árachais gluaisteáin méadú go suntasach, go háirithe mar gheall ar an méadú ar chostas deisiúcháin gluaisteáin.

I gcásanna áirithe, d'fhéadfadh an boilsciú tionchar díreach a bheith aige ar cibé an leor an cúiteamh as aon chaillteanas atá clúdaithe ag do pholasaí do do chuid riachtanas. Cuir i gcás an t-árachas tí. Tar éis éileamh a chur isteach, b'fhéidir nár leor an íocaíocht amach as do pholasaí chun costas na n-ábhar le haghaidh deisiúcháin a chlúdach nó codanna de do theach nó an teach iomlán a atógáil.

* N.B. Sa bhileog eolais seo, ní chumhdaítear pinsin stáit. Tagraíonn pinsean príobháideach do phinsin san ionad oibre agus do phinsin phearsanta.

Trí chéim is féidir leat a ghlacadh chun déileáil le tionchar an bhoilscithe agus rátaí úis a bhíonn ag ardú ar do tháirgí árachais agus ar phinsin phríobháideacha

1

I gcás gach cineál táirgí árachais agus pinsean príobháideach, seachain cinntí tobanna a dhéanamh

Bí faoinníúil ar ligean do thréimhse de phraghsanna ag ardú dul i bhfeidhm ar do chinntí maidir le táirgí árachais riachtanacha a thógáil amach, ar nós árachas tí. Uaireanta, d'fhéadfadh torthaí ní ba chontúirtí ná mar a thuar tú a bheith mar thoradh ar gan é sin a dhéanamh:

Mar sin, ná déan comparáid idir praghsanna amháin, cuir an clúdach i gcomparáid freisin. Faigh an polasaí ceart le haghaidh do riachtanas.

Coinnigh i gcuimhne go bhféadfá smaoineamh ar chomhairle a lorg ó do chomhairleoir airgeadais sula ndéanfaidh tú cinneadh tábhachtach ar do tháirgí árachais.

Tá ionchas fadtéarmach ag pinsin phríobháideacha. Coinnigh i gcuimhne go gciallaíonn níos lú ioncaim a choigilt faoi láthair chun tuilleadh a bheith agat san am i láthair pinsean níos lú amach anseo, ar dócha nach mbeidh sé in oiriúint le haghaidh do riachtanas scoir.

2

Maidir le táirgí árachais saoil agus pinsin phríobháideacha, bí ag smaoineamh go fadtéarmach

Níor chóir duit féachaint ar thionchar gearrthéarmach an bhoilscithe aird, ach a mheas go n-athróidh an staid san fhadtéarma

Tá sé tábhachtach a choinneáil i gcuimhne go gceannaítear polasaí árachais saoil ar táirge infheistíochta árachas-bhunaithe é de ghnáth leis an dearcadh infheistíochta a dhéanamh ar feadh tréimhse mheántéarmach go tréimhse fhadtéarmach.

- Ná déan cinntí faoi dheifir bunaithe ar an ráta boilscithe reatha amháin.
- Is féidir le luach roinnt infheistíochtaí luainiú le himeacht ama mar gheall ar athruithe minice ar na margáí airgeadais
- Coinnigh i gcuimhne nach ionann luach an lae amárach agus luach an lae inniu.

Má téann tú i muintín comhairleora airgeadais chun comhairle a fháil, cuimhnigh ar an méid seo a leanas:

- Caithfidh an comhairleoir airgeadais gníomhú i gcónaí go hionraic, go cothrom agus go gairmiúil leis na leasanna is fearr duit i gcuimhne acu i gcónaí, de réir an dlí.
- Ba cheart don chomhairleoir airgeadais cabhrú leat rogha eolasach a dhéanamh nuair a bhíonn polasaí árachais saoil á cheannach agat nó níos mó airgid a infheistiú i gceann atá ann cheana féin.
- Má tá tú ag druidim le dul ar scor cheana féin agus ag smaoineamh ar bhlianacht saoil a cheannach, d'fhéadfá blianacht atá nasctha leis an boilsciú a mheas freisin, rud a chosnóidh do bhlianacht i gcoinne an bhoilscithe. Tosóidh an táirge seo ag ráta i bhfad níos ísle, ach cabhróidh sé leat aon riosca boilscithe a sheachaint amach anseo.
- Má mholtar duit infheistíocht a dhéanamh i raon de chineálacha éagsúla sócmhainní chun torthaí níos airde a fháil agus an boilsciú ard a bhualadh, cuir ceist ar do chomhairleoir airgeadais faoin gcineál táillí is gá duit a íoc agus faoi na rioscaí.

3

Cuir do chlúdach in oiriúint do tháirgí árachais neamhshaoil

Más gá duit airgead a shábháil, seachas cinneadh a dhéanamh gan polasaí atá ann cheana a athnuachan, d'fhéadfá do mhachnamh a dhéanamh maidir leis na nithe seo a leanas:

- Ná roghnaigh ach an clúdach is riachtanaí.
- Ráta an bharrachais polasaí a mhéadú (is é sin an méid airgid a aontaíonn tú a íoc i leith chostas foriomlán aon éilimh)).
- Seiceáil an bhfuil tú clúdaithe cheana féin don riosca céanna faoi pholasaí difriúil (cártaí creidmheasa san áireamh);

Féach ar fud an mhargaidh agus cuir meastacháin ó sholáthraithe árachais éagsúla i gcomparáid le chéile, ach bí cúramach gan cinneadh a dhéanamh bunaithe ach amháin ar phraghas; seiceáil na cineálacha clúdaigh atá ar fáil.